

Tillgänglighetsdirektivet   SOU 2021:44

- Omfattning
- Införande
- Avgränsning RJH

Per Byenfeldt
Utvecklingsstrateg

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDELEN

Produkter och tjänster

Produkter

- Datormaskinvarusystem och operativsystem för konsumenter (inkluderar persondatorer, datorplattor och smarta telefoner)
- Betalningsterminaler, bankomater, biljettförsäljningsautomater, incheckningsautomater och interaktiva självbetjäningsterminaler (undantag för inbyggda terminaler i fordon, flygplan, fartyg eller tåg)
- Terminalutrustning för konsumenter för att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster (router eller modem)
- Terminalutrustning för konsumenter för att få tillgång till audiovisuella medietjänster (gäller tillgänglighetstjänsterna från leverantören av tv och beställ-tv)
- Läsplattor (utrustning som behövs för att ta del av e-boksfiler)

Produkter och tjänster

Tjänster

- Elektroniska kommunikationstjänster (internetuppkoppling och telefoni)
- Tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster (Elektroniska programguider och överföring av tillgänglighetstjänster som undertextning, syntolkning, talad textning och teckenspråkstolkning)
- Följande inom luft-, buss- järnvägs- och vattentransporttjänster: webbplatser, tjänster för mobila enheter inklusive mobila applikationer, elektroniska biljetter och elektroniska biljettförsäljningstjänster, förmedling av information om transporttjänster och interaktiva självbetjäningsterminaler (undantag för inbyggda terminaler i fordon, flygplan, fartyg eller tåg och att de ska finnas inom unionens territorium). Stads-, förorts- och regionaltransporter omfattas endast av självbetjäningsterminaler.
- Banktjänster för konsumenter
- E-böcker och ändamålsenlig programvara
- E-handelstjänster

Produkter

- Tillverkaren ska se till att produkter som släpps på marknaden har tillverkats i enlighet med lämpliga tillgänglighetskrav i direktivet.
- Tillverkaren ska i enlighet med bilaga till direktivet göra en teknisk dokumentation med en bedömning av överensstämmelse om produkten uppfyller tillgänglighetskraven eller om det finns skäl att frångå dem. Produkten ska förses med CE-märkning (beskrivs i särskilt kapitel i direktivet). Tillverkaren ska också upprätta en skriftlig EU-försäkran om överensstämmelse för produkten.
- Importörer får endast släppa ut produkter på marknaden som överensstämmer med kraven. De ska se till att teknisk dokumentation och CE-märkning är uppfyllt.
- Distributörer ska kontrollera att produkten är CE-märkt och att den dokumentation som krävs finns tillgänglig.
- Tjänsteleverantörer ska säkerställa att de utformar och erbjuder tjänster i enlighet med tillgänglighetskraven i direktivet. I enlighet med bilaga till direktivet ska tjänsteleverantören ta fram information och förklara hur tillgänglighetskraven uppfylls. Denna information ska vara allmänt tillgänglig och på sätt som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Produkter och tjänster - exkluderat

Direktivet gäller inte för följande innehåll på webbplatser och mobila applikationer:

- Olika typer av ljud och video med eller utan möjlighet till interaktion (Förinspelade tidsberoende medier) som publicerats före den 28 juni 2025.
- Filformat för dokument (t.ex. Office och PDF) som publicerats före den 28 juni 2025.
- Kartor och karttjänster (väsentlig information från kartor avsedda för navigering ska dock finnas på ett tillgängligt digitalt sätt)
- Innehåll från tredje part
- Innehåll som kan klassificeras som arkiv

Upphandling

Krav upphandling

- Vid offentlig upphandling är tillgänglighetskraven obligatoriska för de produkter och tjänster som omfattas av direktivet.
- **Tillgänglighetskraven gäller inte om de:**
  - kräver en större förändring som leder till en grundläggande ändring av produktens eller tjänstens karaktär
  - leder till en oproportionerlig stor börda för de ekonomiska aktörerna.

Upphandlingsprocessen

Tidskrav

- Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service började gälla den 1 januari 2019
- Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) publicerade föreskrifterna i maj 2019. Kraven i direktivet har införts stegvis.
- Nya webbplatser berördes från och med den 23 september 2019.
- Befintliga webbplatser samt tidsberoende media från 23 september 2020.
- Publika appar berördes från den 23 juni 2021. Det står även att när en webbplats eller app ska uppfylla kraven, gäller det också dokument som inte är webbsidor, tex. PDF-filer.
- Kraven på produkter och tjänster införs 28 juni 2025 (i vissa fall 28 juni 2030)
- Självbetjäningsterminaler får under vissa förutsättningar fortsätta att användas under en period av 20 år efter det att de togs i bruk.

Avgränsningar initialt

- Initialt fokus på synskadade. Samarbete med Synskadades riksförbund, SRF och ta in synpunkter från Hörselskadades Riskförbund, HRF

Tillgänglighet säkerställs gällande:

- Politiska ärenden
Skrivmallar, rubrik – taggas rätt i Word i dagordningen. Scannade dokument och bilder fungerar ej. Grafer måste ha text som beskriver bilden för talsyntesen.
- 1177
- Regionens webb
- Ankomstterminaler sjukvården
- Biljettsystem
- Styrande vid upphandling av system, t ex Kollektivtrafikens system i närtid

Regionens ärendehantering

Misstänkta /kända felkällor är:

- indata till ärenden kommer in i alla former, klipp & klistra, bilder, Powerpoint
- utbildningsnivån av de som skriver ärenden
- formatering i dokument med brister i satta rubriknivåer
- bilder och grafer som inte är beskrivna med text
- PDF som blir bild(scannade) och inte ligger som ett rent PDF dokument i "original".
- Konvertering mellan olika PDF format. Formatet PDF/UA gäller för tillgänglighet. Konvertering till PDF/A påverkar tillgängligheten i dokumentet.
- Misstanke att uppgradering av Office 360 kan förstöra mallstrukturen i Platina

Regionens webbhantering

DIGG (myndigheten för digital förvaltning) test genomförd – åtgärder till Kommunikationsenheten

Exempel

- Kontrollera att sidan har rubriker
- Kontrollera att det finns en rubrik på första nivån (h1)
- Kontrollera att stycken är korrekt uppmärkta
- Kontrollera att länkade bilder har maskinläsbara namn
- Kontrollera att länkar har maskinläsbara namn
- Kontrollera att stilmallarnas CSS-kod inte innehåller valideringsfel
- Kontrollera att alla inmatningsfält har ledtexter eller instruktioner

Regionens kommunikationsenhet bedöms nu ligga rätt i spåret i sitt arbete och har bra checklistor för vidare utveckling.

Vägen framåt

Åtgärder:

- Möten med intresseföreningar, handläggare ärenden och system genomförda. Stort fokus på utveckling mot direktivet. Fortsatta kontakter sker under resan....
- Test av ett antal RUN dokument hos företaget FUNKA, kontroll tillgänglighet mot de vanligaste talsynteserna
- Möten mellan undertecknad och systemansvariga/systemutvecklare för Platina, Centuri och regionens webbdesigner planeras löpande.
- Arbete genomfört med Folkhälsoenheten 29 mars
- Samverkan gjord med Östersunds kommun om deras tillgänglighetsresa.
- Nytt biljettsystem för kollektivtrafiken är under utveckling. Mobilappen kommer att vara anpassad till WCAG-direktivet och att våra kort kommer att ha någon typ av fysisk igenkänning för synskadade, troligen på samma sätt som SL
- Kollektivtrafikens hemsida kommer också att WCAG-anpassas. Det innebär bland annat att det kommer att finnas särskilda tidtabeller som lämpar sig för syntetisk uppläsning. Mobiler och datorer har särskilda hjälpmedel och funktioner för detta så det kräver ingen särskild hantering/utveckling
- Medel 500 tkr avsatt i budgetförslag 2024 för åtgärder.

Läge Kollektivtrafiken mot Tillgänglighetsdirektivet

+

- Kollektivtrafiken (Regionen) utvecklar ett nytt biljettsystem tillsammans med de andra norrlandslänen.
  - Första steget i lanseringen mot kund är en ny app.
  - Appen är en viktig del av tillgänglighetsarbetet utifrån individens egen reseplanering som kräver viktig information som alltid ska vara uppdaterad. Mindre behov av statiska tidtabeller som är svåra att tillgänglighetsanpassa.
  - Planering sker mot lansering i maj 2023.
- I sammanhanget lanseras en ny webbshop/mina sidor där kunden kan administrera sitt konto och köpa biljetter. Denna del av projektet är något försenad och införandet planeras till senare delen av 2023.

En ny webbplats för Länstrafiken, en tillgänglighetsanpassad reseplanerare (applikation från tredje part) ska också upphandlas och lanseras under 2023.
- Tills vidare finns uppdaterade tillgänglighetsredogörelser för både lokaltrafikens nuvarande app och nuvarande webbplats publicerade på: <https://ltr.se/digital-tillganglighet/>